

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА

от 15 юли 1991 година

относно определяне на принципите на организация на ветеринарните проверки на животни, въведени в Общността от трети страни, и за изменение на Директиви 89/662/ЕИО, 90/425/ЕИО и 90/675/ЕИО

(91/496/ЕИО)

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване Европейската икономическа общност, и по-специално член 43 от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹,

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като има предвид, че живите животни са включени в списъка на приложение II към Договора;

като има предвид, че определянето на принципи на общностно равнище за организация на ветеринарните проверки на животни, внасяни от трети страни, допринася за гарантиране на сигурността на доставките и осигурява стабилността на пазара, като хармонизира едновременно с това мерките, необходими за осигуряване на опазването на здравето на животните;

като има предвид, че член 23 от Директива 90/425/ЕИО на Съвета от 26 юни 1990 г. относно ветеринарните и зоотехническите проверки, приложими при търговията в Общността с определени видове живи животни и продукти с оглед завършване изграждането на вътрешния пазар³ предвижда по-специално, че Съветът трябва да определи общите принципи, приложими при проверките върху вноса от трети страни на животни, обхванати от горепосочената директива;

като има предвид, че всяка пратка животни от трети страни трябва да бъде подлагана на проверка на документацията и на физическа проверка при влизането им на територията на Общността;

като има предвид, че следва да се определят принципи, валидни за цялата Общност, относно организацията и резултатите от провеждането на

¹ ОВ С 89, 6.4.1991 г., стр. 5.

² ОВ С 183, 15.7.1991 г.

³ ОВ L 244, 18.8.1990 г., стр. 29. Директива, изменена с Директива 91/174/ЕИО (ОВ L 85, 5.4.1991 г., стр. 37).

физическите проверки, които следва да се извършват от съответните компетентни ветеринарни органи;

като има предвид, че трябва да се предвиди и специален режим на гаранции; като има предвид, че в този контекст Комисията трябва да може да действа, особено като посещава на място съответните места и приема мерки, съответстващи на обстоятелствата;

като има предвид, че гладкото функциониране на режима за проверки предполага процедура на одобрение и инспектиране на съответните гранични пунктове, а също така и обмен на служители, оправомощени да извършват проверки на животните, внасяни от трети страни;

като има предвид, че определянето на общностно равнище на общи принципи е дотолкова необходимо, че в перспективата на завършване изграждането на вътрешния пазар следва да се премахнат вътрешните гранични проверки;

като има предвид, че Директиви 89/662/ЕИО⁴, 90/425/ЕИО и 90/675/ЕИО следват да бъдат съответно изменени с оглед адаптирането им към настоящата директива;

като има предвид, че е необходимо да се предвидят и съответните преходни мерки, които имат за цел да улеснят преминаването към нов режим на проверки, установен от настоящата директива;

като има предвид, че на Комисията следва да се възложи задачата за прилагането на настоящата директива,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

1. Съгласно разпоредбите на настоящата директива държавите-членки осъществяват ветеринарни проверки на животните, въведени в Общността от трети страни.
2. Настоящата директива не се прилага за ветеринарни проверки на домашни любимци, с изключение на еднокопитни, които придружават без търговска цел пътници.

Член 2

1. По смисъла на настоящата директива определенията, съдържащи се в член 2 от Директива 90/425/ЕИО, се прилагат, както е необходимо.
2. Освен това:

⁴ ОВ L 395, 30.12.1989 г., стр. 13.

а) „проверка на документацията“ означава проверка на ветеринарните сертификати или документи, придружаващи дадено животно;

б) „проверка за идентичност“ означава проверка чрез визуална инспекция на съответствието между документите или сертификатите и животните, а също и на наличието и съответствието на маркировките, които трябва да са поставени върху животните;

в) „физическа проверка“ означава проверка на самото животно, вземане на проби и лабораторно изследване, а при необходимост и допълнителни проверки в случаите на карантина;

г) „вносител“ означава всяко физическо или юридическо лице, което представя животните за внос в Общността;

д) „пратка“ означава брой животни от едни и същи вид, които са включени в един и същ ветеринарен сертификат или документ, превозвани с едно и също транспортно средство, което идва от една и съща трета страна или от същата част от тази трета страна;

е) „граничен инспекционен пункт“ означава всеки инспекционен пункт, разположен в непосредствена близост до външна граница на една от териториите, посочени в приложение I към Директива 90//675/ЕИО на Съвета от 10 декември 1990 г. относно принципите, уреждащи организацията на ветеринарните проверки на продукти, внасяни в Общността от трети страни⁵, обозначен и одобрен съгласно изискванията на член 6.

ГЛАВА I

Организация и резултати от проверките

Член 3

1. Държавите-членки осигуряват:

а) вносителите да бъдат задължени да уведомяват един работен ден предварително ветеринарните служители на граничните инспекционни пунктове, където животните следва да бъдат представяни, като посочват броя, вида на животните и очаквания час на пристигането им;

б) животните веднага да бъдат отведени под официален контрол на съответния граничен инспекционен пункт съгласно член 6 или в случай на необходимост да бъдат отведени в карантинен център, както е предвидено в член 10, параграф 1, алинея първа, второ тире;

в) животните да не могат да напускат пункта или центъра, освен ако, без да се засягат специалните разпоредби, които следва да се приемат в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, не се представи доказателство:

⁵ ОВ L 373, 31.12.1990 г., стр. 1.

i) под формата на сертификат, предвиден в член 7, параграф 1, второ тире или в член 8, което да доказва, че ветеринарните проверки на съответните животни са извършени съгласно член 4, параграф 1 и параграф 2, букви а), б) и г) и членове 8 и 9, като са удовлетворени изискванията на съответния орган;

ii) за това, че разходите за ветеринарните проверки са платени и при необходимост е внесен депозит, който покрива всички разходи, предвидени в член 10, параграф 1, второ и трето тире и параграф 6 и в член 12, параграф 2;

г) митническият орган да не разрешава освобождаването за свободно движение на териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, без да се засягат особените разпоредби, които следва да се приемат в съответствие с процедурата, определена в член 23, освен ако не е представено доказателство, че изискванията на буква в) са спазени.

2. Приемат се подробни правила за прилагането на настоящия член, при необходимост, в съответствие с процедурата, предвидена в член 23.

Член 4

1. Държавите-членки гарантират, че всяка пратка животни, внасяна от трета страна, се подлага от ветеринарния орган на проверка на документацията и на проверка за идентичност в граничните инспекционни пунктове, разположени на териториите, определени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО и одобрени за тази цел, независимо от митническото направление на тези животни с цел да се удостоверят:

- произходът им,

- последващото им местоназначение, особено в случаите на транзит на животни, търговията с които не е била хармонизирана в рамките на Общността или които са обект на специфични изисквания, признати с решение на Общността по отношение на държава-членка по местоназначение,

- дали данните, които фигурират в сертификатите или документите, предоставят гаранциите, които се изискват от Общността, или в случай на животни, търговията с които не е била хармонизирана в рамките на Общността, гаранциите, които се изискват съгласно националните правила, приложими в различните случаи, обхванати от настоящата директива.

2. Без да се засягат изключенията съгласно член 8, официалният ветеринарен лекар трябва да извърши физическа проверка на животните, представени на граничния инспекционен пункт. Тази проверка трябва да включва следното:

а) клиничен преглед на животните, за да се гарантира, че те отговарят на информацията, съдържаща се в придружаващия ги сертификат или документ, и че животните са клинично здрави.

В съответствие с процедурата, предвидена в член 23, може да се предвиди дерогация при спазване на определени условия и в съответствие с правилата, които следва да бъдат установени съгласно същата процедура, на принципа за

извършване на индивидуален клиничен преглед по отношение на определени категории и животински видове;

б) евентуални лабораторни изследвания, в случай че се прецени, че трябва да се прибегне до такива или пък такива са предвидени в нормативната уредба на Общността;

в) вземане на проби с цел изследване на утайка в най-кратки срокове;

г) проверка за съответствие с минималните изисквания, определени от Директива 77/489/ЕИО на Съвета от 18 юли 1977 г. относно защита на животните по време на международен транспорт⁶.

Съответният ветеринарен лекар трябва, за целите на последваща проверка на транспорта и, ако е целесъобразно, на спазването на допълнителните изисквания на стопанството по местоназначение, да съобщава на компетентните органи на държавата-членка по местоназначение съответните данни чрез системата за обмяна на информация, предвидена в член 20 от Директива 90/425/ЕИО.

При извършването на някои от гореописаните действия съответният ветеринарен лекар може да бъде подпомаган от специализиран персонал, специално обучен и поставен под негово ръководство.

3. Въпреки това, чрез дерогация от параграфи 1 и 2 за животни, въведени в пристанище или летище на територия, определена в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, проверката за идентичност и физическата проверка могат да бъдат извършени на пристанището или на летището по местоназначението, при условие че там има граничен инспекционен пункт, както е посочен в член 6, и че животните продължават пътуването си по вода или по въздух, в зависимост от конкретния случай, но на същия кораб или със същия самолет. В този случай компетентният орган, който е извършил проверката на документацията, информира, пряко или чрез местния ветеринарен орган, съответния ветеринарен лекар от инспекционния пункт на държавата-членка на местоназначение за преминаването на животните, като използва системата за обмяна на информация, посочена в член 20 от Директива 90/425/ЕИО.

4. Всички разходи, направени в процеса на прилагане на разпоредбите на настоящия член, са за сметка на изпращача, на получателя или на техен пълномощник, без да се дължи обезщетение от държавата-членка.

5. Подробните правила за прилагането на настоящия член, включително тези относно квалификацията на помощния персонал, се приемат, ако възникне необходимост, в съответствие с процедурата, предвидена в член 23.

Член 5

⁶ ОВ L 200, 8.8.1977 г., стр. 10.

Въвеждането в една от териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, се забранява, когато проверките покажат, че:

а) животните от видовете, за които правилата за внос са били хармонизирани на общностно равнище, идват, без да се засягат специалните правила, предвидени в член 19 от Директива 90/426/ЕИО⁷ по отношение на движението и вноса на еднокопитни от трети страни, от територията или от част от територията на трета страна, която не фигурира в списъците, съставени в съответствие с правилата на Общността относно съответните животинските видове, от които вносът е забранен с решение на Общността;

б) животни, различни от тези, посочени в буква а), не отговарят на изискванията, предвидени в националните правила, съответстващи на различните случаи, обхванати от настоящата директива;

в) животните страдат или има съмнения, че страдат или са заразени със заразна болест или болест, представляваща риск за общественото здраве или здравето на животните, или поради някаква друга причина, предвидена в нормативната уредба на Общността;

г) изискванията, предвидени в нормативната уредба на Общността, не са били спазени от третата страна износител;

д) животните не са в състояние да продължат пътуването;

е) ветеринарният сертификат или документ, придружаващ животните, не отговаря на условията за прилагането на нормативната уредба на Общността или ако правилата не са били хармонизирани, на съответните изисквания на националната нормативна уредба, съответстваща на различните случаи, обхванати от настоящата директива.

Подробните условия за прилагането на настоящия член се приемат в съответствие с процедурата, предвидена в член 23.

Член 6

1. Граничните инспекционни пунктове трябва да отговарят на изискванията на настоящия член.

2. Всеки граничен инспекционен пункт трябва да бъде:

а) разположен на входен пункт на една от териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО.

Въпреки това известна отдалеченост от входния пункт е възможна, в случай че това се налага от географските ограничения (товарен кей, жп гара, пасаж), но само при условие че в този случай инспекционният пункт е разположен на

⁷ ОВ L 224, 18.8.1990 г., стр. 42.

място, отдалечено от стопанства или места, където се намират животни, които биха могли да бъдат заразени със заразна болест;

б) разположен на такава митническа площ, която да позволява извършването на другите административни формалности, включително и митническите такива, свързани с вноса;

в) определен и одобрен съгласно параграф 3;

г) на подчинение на официален ветеринарен лекар, който да поема на практика отговорност за извършваните проверки; официалният ветеринарен лекар може да бъде подпомаган от помощници, специално обучени за тази цел и осъществяващи дейността си под негово ръководство.

3. Преди 1 януари 1992 г. след предварителен подбор от страна на националните власти, извършен в сътрудничество с отделите на Комисията с цел проверка на съответствието с минималните изисквания на приложение А, държавите-членки предоставят на Комисията списъци с граничните инспекционни пунктове, които отговарят за извършването на ветеринарни проверки на животни и предоставят следната информация:

а) вид на граничния инспекционен пункт:

- пристанище,

- летище,

- пътен контролен пункт,

- жп пункт;

б) вид на животните, които може да бъдат проверени на граничния инспекционен пункт предвид наличното оборудване и ветеринарния персонал, като се посочват всички животни, които не могат да бъдат преглеждани на тези гранични инспекционни пунктове, а относно регистрираните еднокопитни — и периодът на действие на специално одобрен граничен инспекционен пункт;

в) персонал, предоставен за извършване на ветеринарни проверки:

- брой на официалните ветеринарни лекари, като през работното време на граничния инспекционен пункт на смяна има непрекъснато поне един официален ветеринарен лекар,

- брой на помощния персонал или помощниците, притежаващи специална квалификация;

г) описание на оборудването и на помещенията, предвидени за извършване на:

- проверка на документацията,

- физическа проверка,

- вземане на проби,
 - общи изследвания, определени в член 4, параграф 2, буква б),
 - специални изследвания по поръчение на официалния ветеринарен лекар;
- д) капацитет на помещенията за евентуално подслоняване на животните до получаване на резултатите от изследванията;
- е) вид и естество на оборудването, позволяващо бърза обмяна на информация, в частност с другите гранични инспекционни пунктове;
- ж) обем на търговията (видове и брой на животните, преминаващи през съответния граничен инспекционен пункт).

4. В сътрудничество с компетентните национални органи Комисията инспектира посочените в съответствие с параграф 3 гранични инспекционни пунктове с цел да се убеди, че правилата за ветеринарни проверки се прилагат еднакво и че различните пунктове разполагат на практика с необходимата инфраструктура и отговарят на минималните изисквания, предвидени в приложение А.

До 1 януари 1992 г. Комисията предоставя на Постоянния ветеринарен комитет доклад за резултатите от инспекцията, посочена в първа алинея, заедно с предложения, които отчитат заключенията на доклада с цел съставянето на списък на граничните инспекционни пунктове в Общността. Този списък се одобрява и актуализира в съответствие с процедурата, предвидена в член 22.

Горепосоченият доклад обхваща всички трудности, които биха могли да срещнат някои държави-членки, в случай че предварителният избор, посочен в параграф 3, първа алинея, би довел до изключване на значителен брой гранични инспекционни пунктове считано от 1 юли 1992 г.

За да се вземат предвид тези евентуални трудности, някои от граничните инспекционни пунктове могат да бъдат оставени да функционират, като се предостави тригодишен срок, за да изпълнят изискванията на настоящата директива по отношение на оборудването и другите структури.

Комисията публикува в *Официален вестник на Европейските общности* списъка на одобрените гранични инспекционни пунктове и всяка следваща актуализация на този списък.

5. При необходимост Комисията приема подробни правила, необходими за прилагането на настоящия член в съответствие с предвидената в член 23 процедура.

Член 7

1. Когато животните от видовете, за които правилата за внос са били хармонизирани на общностно равнище, не са предназначени за пускане на пазара на територията на държава-членка, извършила проверките, посочени в член 4, официалният ветеринарен лекар от граничния инспекционен пункт, без да се засягат специфичните изисквания, приложими за регистрираните

еднокопитни, придружени от идентификационен документ, както е предвидено в Директива 90/427/ЕИО⁸:

- издава на заинтересованото лице копие или, ако пратката с животни е разделена, няколко копия, като всяко едно е надлежно заверено, на оригиналните сертификати на животните; копията имат валидност 10 дни,

- издава сертификат, който съответства на образца, определен от Комисията в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, удостоверяващ, че проверките по член 4, параграф 1 и параграф 2, букви а), б) и г) са извършени съгласно изискванията на официалния ветеринарен лекар и в който се посочва видът на взетите проби и евентуално и резултатите от лабораторните изследвания или пък се посочват сроковете, в които се очакват тези резултати,

- запазва оригинала на сертификата или на сертификатите, които придружават животните.

2. В съответствие с предвидената в член 23 процедура се приемат подробни правила за прилагането на параграф 1.

3. След преминаването през граничните инспекционни пунктове търговията с животни, посочена в параграф 1 и разрешена на териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, се извършва в съответствие с правилата за ветеринарните проверки, определени в Директива 90/425/ЕИО.

По-специално информацията, предоставена на компетентния орган на мястото на местоназначението посредством системата на обмяна на информация, предвидена в член 20 от Директива 90/425/ЕИО, трябва да уточнява:

- дали животните са предназначени за държава-членка, или за регион със специфични изисквания,

- дали са взети проби, но резултатите все още не са били известни към момента на напускане на превозното средство на граничния инспекционен пункт.

Член 8

А. Държавите-членки гарантират, че:

1. Ветеринарните проверки на вноса на животни от видовете, които не попадат в обхвата на приложение А към Директива 90/425/ЕИО, се извършват в съответствие със следните правила:

а) когато животните са представени директно на един от граничните инспекционни пунктове на държава-членка, която възнамерява да ги внесе, те са подложени в този пункт на всички проверки, предвидени в член 4;

⁸ ОВ L 224, 18.8.1990 г., стр. 55.

б) когато животните са представени на граничен инспекционен пункт, намиращ се на територията на друга държава-членка, като същата е дала предварителното си съгласие, то тогава:

i) или се извършват всички проверки, посочени в член 4, за сметка на държавата-членка по местоназначение с цел по-специално да се гарантира спазване на изискванията за здравето на животните;

ii) или в случай на споразумение между централните компетентни органи на двете държави-членки или на държава-членка, или държавата-членка по транзитно преминаване, то тогава в този пункт се извършват само проверките, предвидени в член 4, параграф 1, а тези, предвидени в параграф 2 от същия член, се извършват в държавата-членка по местоназначение.

В последния случай въпреки това животните могат да напускат граничния инспекционен пункт, където са извършени проверки на документацията и проверки за идентичност, само в запечатани превозни средства и едва след като официалният ветеринарен лекар:

- е отбелязал върху копие или в случаите на разделяне на пратката върху копията на оригиналните документи, че животните са преминали и че е била извършена проверката,

- е уведомил посредством системата за обмяна на информация, предвидена в член 20 от Директива 90/425/ЕИО, ветеринарния орган по местоназначение или на съответната държава или, при необходимост, на съответната държава-членка, през която са преминали въпросните животни,

- чрез дерогация от член 3, параграф 1, буква в) е дал одобрение по отношение на съответните животни пред компетентния митнически орган на граничния инспекционен пункт.

В случай, когато животните са предназначени за клане, държавите-членки могат да прибягват само до решението, посочено в i).

Държавите-членки информират Комисията и представителите на другите държави-членки, които заседават в Постоянния ветеринарен комитет, за случаите, при които е използвано решението, определено в ii).

2. До приемането на специфични решения, предвидени съгласно правилата на Общността, животните, търговията с които е била хармонизирана на общностно равнище, но които идват от трета страна, за която общите здравни условия не са все още установени, се внасят при следните условия:

- те трябва да са пребивавали в третата страна изпращач поне по време на периодите, предвидени в член 10, параграф 1 от Директива 72/462/ЕИО на Съвета от 12 декември 1972 г. относно проблемите на здравния и ветеринарен

контрол при вноса на говеда, свине, овце и кози, на прясно месо или на месни продукти, идващи от трети страни⁹,

- трябва да бъдат подложени на проверките, предвидени в член 4,

- не могат да напускат мястото на проверката или карантинната база, освен когато проверките показват, че животното или пратката от животни:

- i) без да се засягат специалните изисквания, приложими за трети страни относно екзотичните за Общността болести, отговарят на изискванията за здраве на животните, определени в директивите, посочени в приложение А към Директива 90/425/ЕИО относно търговията със съответния животински вид или на изискванията за здраве на животните, определени в Директива 72/462/ЕИО,

- ii) или отговарят, по отношение на една или за повече специфични болести, на признатите условия за еквивалентност в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, въз основа на реципрочност между изискванията на третата страна и тези на Общността;

- ако те са предназначени за държава-членка, която се ползва от допълнителните гаранции, предвидени в член 3, параграф 1, буква д), iii) и iv) от Директива 90/425/ЕИО, те трябва да изпълнят съответните изисквания, определени по отношение на търговията в рамките на Общността,

- след преминаването си през граничния инспекционен пункт животните трябва да бъдат превозени до кланицата по местоназначение в случай на животни, предназначени за клане, или в случай на животни за разплод или доотглеждане или на животни от аквакултури — да бъдат превозени до стопанството по местоназначение.

3. Ако от проверките, предвидени в точки 1 и 2, се установи, че животното или пратката с животни не отговарят на изискванията, определени в тези точки, животното или пратката не могат да напуснат граничния инспекционен пункт или карантинния център, като се прилага член 12.

4. В случай че животните по точка 1 не са предназначени за предлагане на пазара на територията на държавата-членка, извършила ветеринарните проверки, се прилагат разпоредбите на член 7, и по-специално тези, свързани с издаването на сертификат.

5. В мястото на местоназначение животните за разплод и за доотглеждане остават под официалния надзор на съответните компетентни ветеринарни органи. След период на наблюдение, който се определя в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, животните могат да станат предмет на търговия в рамките на Общността съгласно условията, определени в Директива 90/425/ЕИО.

⁹ ОВ L 302, 31.12.1972 г., стр. 28. Директива, последно изменена с Директива 91/266/ЕИО (ОВ L 134, 29.5.1991 г., стр. 45).

Животните, предназначени за клане, са обект в кланицата по местоназначение на правилата на Общността относно клането на въпросните видове животни.

Б. При необходимост Комисията приема подробни правила за прилагането на настоящия член в съответствие с предвидената в член 23 процедура.

Член 9

1. Държавите-членки разрешават транзита на животни от трета страна към друга трета страна, при условие че:

а) транзитът е бил предварително разрешен от официалния ветеринарен лекар на граничния инспекционен пункт на държавата-членка, на чиято територия животните трябва да бъдат представени, за да преминат там проверките, предвидени в член 4, и ако е целесъобразно, от компетентния централен орган на държава-членка или на държавата-членка по транзитно преминаване;

б) заинтересованото лице е представило доказателство, че първата трета страна, към която животните пътуват, след транзит през една от териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, се задължава при никакви обстоятелства да не отхвърля и да не връща обратно животните, чийто внос или транзит тя е разрешила, и се задължава да спазва върху териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, правилата на Общността за защита на животните по време на транспортиране;

в) извършената проверка, посочена в член 4, е показала при удовлетворяване на изискванията на ветеринарния лекар, ако е приложимо, че след преминаване през карантинния център животните отговарят на изискванията на настоящата директива или, в случай на животни, посочени в приложение А към Директива 90/425/ЕИО, са предоставени здравни гаранции, признати съгласно процедурата, предвидена в член 23, които гаранции са най-малко равностойни на горните изисквания;

г) компетентният орган на граничния инспекционен пункт съобщава за преминаването на животните на компетентните органи на държавата-членка или на държавите-членки на транзит, както и изходния граничен пункт посредством системата за обмяна на информация, посочена в член 12, параграф 4, втора алинея;

д) в случай на преминаване през някоя от териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, такъв транзит се извършва съгласно режима за транзит през Общността (външен транзит) или под друг митнически режим за транзит, предвиден в правилата на Общността, като единствените разрешени действия при транспортиране са тези, извършвани съответно на входния пункт или на изходния пункт на една от териториите, посочени в приложение I, и операциите, които гарантират хуманното отношение към животните.

2. Всички разходи, направени съгласно настоящия член, са за сметка на изпращача, на получателя или на техен пълномощник, без да се дължи обезщетение от държава-членка.

Член 10

1. В случаите, при които нормативната уредба на Общността или, в области, които не са били хармонизирани, националната нормативна уредба на мястото по местоназначение и при спазване на общите правила на Договора, предвижда поставянето под карантина или изолацията на живи животни, карантината или изолацията може да се извърши:

- по отношение на болести, различни от шап, бяс или нюкасылска болест, в карантинен център, разположен в трета държава по произход, при условие че е бил одобрен чрез процедурата, предвидена в член 22, и се инспектира редовно от ветеринарни експерти на Комисията,
- в карантинен център, разположен на територията на Общността, който отговаря на изискванията, посочени в приложение Б,
- в стопанството по местоназначение.

Съгласно процедурата, предвидена в член 23, могат да бъдат установени специални гаранции, които следва да се спазват при транспортиране между самите карантинни центрове, фермите по произход и по местоназначение и граничните инспекционни пунктове, а също така и в карантинните центрове, посочени в първото тире на предходната алинея.

2. В случай че официалният ветеринарен лекар, отговарящ за граничния инспекционен пункт, нареди поставянето под карантина, карантината трябва да се наложи с оглед на риска, диагностициран от официалния ветеринарен лекар:

- или на самия граничен инспекционен пункт или в непосредствена близост до него,
- или в стопанството по местоназначение,
- или в карантинен център, разположен в близост до стопанството по местоназначение.

3. Общите условия, които следва да бъдат изпълнени от карантинните центрове, посочени в параграф 1, първо и трето тире, са изложени в приложение Б.

Специфичните условия за одобрение на различните видове животни се приемат в съответствие с процедурата, предвидена в член 23.

4. Одобряването и последващите актуализации на списъка на карантинните центрове, посочени в параграф 1, първо и второ тире и в параграф 2, първо тире, се извършват съгласно процедурата, предвидена в член 22. Въпросните карантинни центрове подлежат на инспекцията, предвидена в член 19.

Комисията публикува в *Официален вестник на Европейските общности* списъка на тези карантинни центрове, както и всички последващи актуализации на този списък.

5. Параграф 1, алинея втора и параграфи 3 и 4 не се прилагат за карантинни центрове, които са единствено предназначени за животните, посочени в член 8, точка А 1.

6. Всички разходи, направени при прилагането на настоящия член, са за сметка на изпращача, на получателя или на техен пълномощник, като не се дължи обезщетение от държава-членка.

7. Комисията предоставя на Съвета до 1 януари 1996 г. доклад, придружен с евентуални предложения относно възможността да се предвидят карантинни центрове в Общността и финансовата помощ на Общността за дейността им.

Член 11

1. Без да се засягат останалите разпоредби на настоящата глава, официалният ветеринарен лекар или съответният орган, ако съществува подозрение за неспазване на ветеринарното законодателство или съмнения относно идентичността на животното, извършва всички ветеринарни проверки, които счете за необходими.

2. Държавите-членки вземат съответните административни или наказателни мерки, за да санкционират всяко нарушение на ветеринарното законодателство от физически или юридически лица, когато се установи, че се нарушава нормативна уредба на Общността и особено когато се установи, че сертификатите или другите документи не отговарят на действителното състояние на животните, че идентификационната маркировка не отговаря на нормативните изисквания, че животните не са представени на граничен инспекционен пункт или пък че животните не са изпратени на първоначално предвиденото местоназначение.

Член 12

1. Когато проверките, предвидени в настоящата директива, покажат, че животно не отговаря на изискванията на нормативната уредба на Общността или във все още нехармонизирани сфери не отговаря на националните изисквания, или пък в случай на допусната нередност, компетентният орган след консултации с вносителя или с негов пълномощник решава относно:

а) подслона, храната и предоставянето на вода на животното и, в случай на необходимост, полагане и на други грижи;

б) в зависимост от случая, поставянето му под карантина или изолиране на пратката;

в) препращане на пратката в срок, определен от компетентния национален орган, извън териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, когато здравето на животните или изискванията за хуманно отношение към тях го позволяват.

В този случай официалният ветеринарен лекар на граничния инспекционен пункт трябва:

- да уведоми другите гранични инспекционни пунктове съгласно параграф 4, че пратката не е била приета, като посочи констатираните нарушения,
- съгласно условията, които следва да се определят в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, да анулира сертификата или ветеринарния документ, съпровождащ неприетата пратка,
- на интервали, които следва да бъдат определени, да информира Комисията чрез компетентния централен орган за естеството и честотата на констатираните нарушения.

В случаите, когато препращането на пратката е невъзможно, особено поради съображения, свързани с хуманното отношение към животните, официалният ветеринарен лекар:

- може след предварителното съгласие на компетентния орган и след предкланен преглед да разреши клането на животните за човешка консумация съгласно нормативната уредба на Общността,
- в противен случай той трябва да нареди клането на животните с цел, различна от това те да бъдат консумирани от хора, или да разпреди кланичните трупове да бъдат унищожени, като посочва условията за контрол на употребата на така получените продукти.

Компетентният централен орган информира Комисията за случаите на използване на дерогации в съответствие с параграф 4.

Комисията редовно информира Постоянния ветеринарен комитет за тези факти.

2. Разходите по предприемането на мерките по параграф 1, включително и тези за унищожаване на пратката или използване на месото за други цели, са за сметка на вносителя или на неговия пълномощник.

Приходите от продажбата на продуктите, посочени в параграф 1, буква в), трета алинея, трябва да бъдат върнати на собственика на животните или на негов пълномощник след приспадане на горепосочените разходи.

3. Подробните правила за прилагането на настоящия член се приемат, ако е необходимо, в съответствие с предвидената в член 23 процедура.

4. Уведомяването на компетентните органи на държавите-членки, на граничните инспекционни пунктове и на Комисията се осъществява в рамките на програмата за развитие на компютъризацията на процедурите за ветеринарни проверки.

За тази цел Комисията в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, въвежда компютъризирана система за обработка на данни, свързваща службите на отделните гранични инспекционни пунктове, компетентните ветеринарни власти в Комисията и съдържаща всички данни относно вноса на животни от трети страни (проект Шифт), която е свързана със системата за обмяна на информация между ветеринарните органи, предвидена в член 20 от Директива 90/425/ЕИО.

5. Компетентните органи съобщават, когато е приложимо, всяка информация, с която разполагат, в съответствие с Директива 89/608/ЕИО на Съвета от 21 ноември 1986 г. относно взаимното сътрудничество между административните органи на държавите-членки и сътрудничеството между тях и Комисията с цел осигуряване на правилното прилагане на ветеринарното и зоотехническото законодателство¹⁰.

Член 13

Комисията приема в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, въз основа на плановете, посочени в алинея втора, правилата, приложими за вноса на животни за клане, предназначени за местна консумация, а също така и на животните за разплод или за доотглеждане в някои части на териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, с цел отчитане на природните ограничения и по-специално отдалечеността им от континенталната част на територията на Общността.

За тази цел държавите-членки до 31 декември 1991 г. най-късно представят в Комисията план, който определя процедурите за извършването на проверките по вноса на животни от трети страни в районите, посочени в алинея първа. Тези планове трябва да определят извършваните проверки с цел да се избегне животните, внесени във въпросните територии, и продуктите, получени от тези животни, да бъдат изпращани при каквито и да било обстоятелства към останалата част от територията на Общността.

Член 14

С цел извършването на проверките, посочени в член 7, параграф 3 от настоящата директива, идентификацията и регистрацията, предвидена в член 3, параграф 1, буква в) от Директива 90/425/ЕИО, с изключение на животните за клане и регистрираните еднокопитни, трябва да се извършват на мястото на местоназначение на животните и при необходимост след периода на наблюдение, предвиден в член 8, точка А 5 от настоящата директива.

Подробните правила за идентификация и маркиране на животните за клане се определят съгласно процедурата, предвидена в член 23.

Член 15

1. Държавите-членки събират здравна такса при вноса на животни, посочени в настоящата директива, за покриване на разходите, направени от здравните инспекции и проверки, предвидени в членове 4, 5 и 8.

2. По предложение на Комисията Съветът с квалифицирано мнозинство приема до 1 юли 1992 г. решение за размера на таксите, посочени в параграф 1, както и за подробните правила и принципите за прилагане на настоящата директива, както и за възможни изключения.

¹⁰ ОВ L 351, 2.12.1989 г., стр. 34.

Член 16

Съгласно процедурата, предвидена в член 23, и на взаимна основа може да се прилага намалена честота на проверките за идентичност и/или на физическите проверки, без да се засягат проверките за спазване изискванията за хуманно отношение към животните по време на транспортиране, при определени условия, и по-специално въз основа на резултатите от проверките, извършвани преди приемането на настоящата директива.

За предоставянето на дерогации от този вид Комисията отчита следните критерии:

а) гаранциите, които третата страна дава за спазването на изискванията на Общността, и по-специално изискванията на Директиви 72/462/ЕИО и 90/426/ЕИО;

б) здравната ситуация на животните в третата страна;

в) информацията относно здравната ситуация в третата страна;

г) естеството на мерките за наблюдение и за борба с болестите, които се прилагат от третата държава;

д) структурите и правомощията на ветеринарната служба;

е) нормативната уредба, свързана с разрешаването на някои вещества и спазването на изискванията, определени в член 7 от Директива 86/469/ЕИО на Съвета от 16 септември 1986 г. относно изследването на животните и прясното месо за наличие на остатъчни вещества¹¹;

ж) резултатите от посещенията с цел инспекция от Общността;

з) резултатите от проверките, извършвани при вноса.

Член 17

Настоящата директива не засяга правата на обжалване, които съществуват съгласно действащите законодателства в държавите-членки, на решенията на компетентните органи.

Решенията, взети от компетентния орган на държавата-членка на местоназначение, се съобщават заедно с мотивите за тези решения на вносителя или на негов пълномощник.

Ако засегнатият вносител или негов пълномощник подаде молба, посочените решения и мотивите му се съобщават в писмен вид, като се указват правата на обжалване, които му се предоставят съгласно действащото законодателство в

¹¹ ОВ L 275, 26.9.1986, стр. 36.

държавата-членка, където се намира съответният граничен инспекционен пункт, както и за приложимите процедура и срокове.

ГЛАВА II

Защитни разпоредби

Член 18

1. Ако болест, посочена в Директива 82/894/ЕИО на Съвета от 21 декември 1982 г. относно обявяване на болестите по животните в рамките на Общността¹², зооноза или друга болест или явление, което може да представлява сериозна опасност за здравето на животните или на хората, се появи или се разпространи върху територията на трета страна или някакво друго важно съображение за здравето на животните го налага, и особено в светлината на констатациите на ветеринарните експерти, Комисията по своя собствена инициатива или по искане на държава-членка приема незабавно една от следните мерки в зависимост от сериозността на ситуацията:

- спира целия или част от вноса от съответната трета страна и, когато е приложимо, от третата страна на транзит,

- определя специални условия за животните, идващи от цялата или от част от съответната трета страна.

2. Ако една от предвидените в настоящата директива проверки посочва, че пратка животни може да представлява опасност за здравето на животните или на хората, компетентният ветеринарен орган взема незабавно следните мерки:

- изземва и унищожава въпросната пратка,

- незабавно информира останалите гранични инспекционни пунктове и Комисията за констатациите и за произхода на животните в съответствие с член 12, параграф 4.

3. В случай, предвиден в параграф 1, Комисията може да вземе временни защитни мерки по отношение на животните, обхванати от член 9.

4. Представители на Комисията могат да направят незабавно посещение в съответната трета страна.

5. В случай, когато държава-членка информира официално Комисията относно необходимостта от вземането на защитни мерки и ако тя не е приложила разпоредбите на параграфи 1 и 3 или не е сезирала Постоянния ветеринарен комитет съгласно параграф 6, държавата-членка може да вземе защитни мерки по отношение на вноса на въпросните животни.

¹² ОВ L 378, 31.12.1982 г., стр. 58. Директива, последно изменена с Решение 90/134/ЕИО (ОВ L 76, 22.3.1990 г., стр. 23).

Когато държава-членка взема временни защитни мерки по отношение на трета страна съгласно условията на настоящия параграф, тя информира останалите държави-членки и Комисията съгласно член 12, параграф 5.

6. В срок от десет работни дни Постоянният ветеринарен комитет се сезира съгласно условията на член 22 с оглед удължаването, изменението или отмяната на мерките, определени в параграфи 1, 3 и 5.

7. Решенията за удължаване, изменение или отмяна на мерките, които са предприети съгласно параграфи 1, 2, 3 и 6, се вземат в съответствие с процедурата, предвидена в член 22.

8. Подробни правила за прилагането на настоящата глава се приемат, когато е необходимо, в съответствие с предвидената в член 23 процедура.

ГЛАВА III

Инспекция

Член 19

1. Ветеринарните експерти на Комисията в сътрудничество с компетентните национални органи и доколкото това е необходимо с оглед еднаквото прилагане на изискванията на настоящата директива, могат да проверяват дали граничните инспекционни пунктове, одобрени в съответствие с член 6, и карантинните центрове, одобрени в съответствие с член 10, отговарят на изискванията, изброени съответно в приложения А и Б.

2. Ветеринарните експерти на Комисията в сътрудничество с компетентните национални органи могат да извършват проверки на място.

3. Държавата-членка, на чиято територия се извършва инспекцията, оказва на ветеринарните експерти на Комисията пълно съдействие за изпълняване на задачите им.

4. Комисията информира държавите-членки за резултатите от извършените проверки.

5. Когато Комисията счита, че резултатите от проверките го налагат, тя преразглежда ситуацията в рамките на Постоянния ветеринарен комитет. Съгласно процедурата, предвидена в член 22, тя може да вземе необходимите решения.

6. Комисията следи развитието на ситуацията и съгласно процедурата, предвидена в член 22, тя може да изменя или отменя, в зависимост от ситуацията, решенията по параграф 5.

7. Подробни правила за прилагането на настоящия член се приемат, когато е необходимо, в съответствие с предвидената в член 23 процедура.

Член 20

Когато въз основа на резултатите от проверките, извършени на мястото, където се търгуват животните, компетентен орган на държава-членка счита, че настоящата директива не се спазва на граничен инспекционен пункт на друга държава-членка, тя незабавно се свързва с компетентния национален орган на тази държава-членка.

Последната взема всички необходими мерки и съобщава на компетентния орган на първата държава-членка естеството на извършените проверки, взетите решения и мотивите за тези решения.

Ако компетентният орган на първата държава счита, че взетите мерки не са достатъчни, тя разглежда заедно с компетентния орган на въпросната държава-членка начините и средствата, чрез които ситуацията би могла да се коригира, като при необходимост се посети въпросната държава-членка.

Когато посочените в алинея първа проверки показват повторно неспазване на разпоредбите на настоящата директива, компетентният орган на държавата-членка на местоназначение осведомява Комисията и съответните компетентни органи на другите държави-членки.

По искане на компетентния орган на държавата-членка по местоназначение или по своя собствена инициатива Комисията трябва да изпрати инспекционен екип в държавата-членка в сътрудничество със съответните национални компетентни органи. В зависимост от естеството на разкритите нарушения екипът може да остане във въпросната държава-членка, докато се вземе решението, посочено в последната алинея.

До обявяване на заключенията на Комисията въпросната държава-членка по искане на държавата-членка по местоназначение трябва да засили проверките на граничния инспекционен пункт или да контролира по-отблизо карантинното положение.

Държавата-членка по местоназначение може от своя страна да увеличи проверките на животните, идващи от тези източници.

По молба на една от двете засегнати държави-членки и съгласно процедурата, определена в член 22, когато се потвърждават нередностите от инспекцията, посочена в алинея пета, Комисията трябва да предприеме съответните мерки. Тези мерки следва да бъдат потвърдени или разгледани в най-кратък срок в съответствие със същата процедура.

Член 21

1. Всяка държава-членка изготвя програма за обмяна на кадри за извършване на ветеринарни проверки на животни от трети страни.
2. Комисията и държавите-членки координират в рамките на Постоянния ветеринарен комитет програмите, посочени в параграф 1.
3. Държавите-членки предприемат всички необходими мерки за изпълнението на програмите, произтичащи от координацията, посочена в параграф 2.

4. Ежегодно се преразглежда изпълнението на програмите в постоянния ветеринарен комитет въз основа на доклад, съставен от държавите-членки.

5. Държавите-членки отчитат придобития опит с цел подобряване и развиване на програмите за обмен.

6. Може да се предостави финансово участие на Общността с цел да се насърчи ефективното развитие на програмите за обмен. Подробните правила за това участие и очакваната сума, която е за сметка на бюджета на Европейските общности, са определени в Решение 90/424/ЕИО на Съвета от 26 юни 1990 г. относно разходите във ветеринарната област¹³.

7. Подробни правила за прилагане на параграфи 1, 4 и 5 се приемат при необходимост в съответствие с процедурата, предвидена в член 23.

ГЛАВА IV

Общи разпоредби

Член 22

Когато се прави позоваване на процедурата, предвидена в настоящия член, следва да се процедира в съответствие с член 17 от Директива 89/662/ЕИО.

Член 23

В случаите, когато се извършва позоваване на процедурата, предвидена в настоящия член, следва да се процедира съгласно член 18 от Директива 89/662/ЕИО.

Член 24

Приложенията към настоящата директива се изменят при необходимост в съответствие с процедурата, предвидена в член 23.

Член 25

Настоящата директива не засяга задълженията, произтичащи от митническите нормативни актове.

Член 26

1. Членове 12 и 28 от Директива 72/462/ЕИО се заличават.

До вземане на решенията, предвидени в членове 5 и 6 от настоящата директива, текстовете, приети в изпълнение на член 12 от Директива 72/462/ЕИО, продължават да се прилагат.

¹³ ОВ L 224, 18.8.1990 г., стр. 19. Решение, изменено с Решение 91/133/ЕИО (ОВ L 66, 13.3.1991 г., стр. 18).

2. Членове 20 и 21 от Директива 90/426/ЕИО, както и член 27 и член 29, параграф 2 от Директива 90/539/ЕИО се заличават.

Член 27

1. Директива 89/662/ЕИО се изменя, както следва:

а) в член 19, параграф 2 датата „31 декември 1992 г.“ се заменя с датата „31 декември 1996 г.“;

б) член 22 се заменя със следния текст:

„Член 22

Държавите-членки приемат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива до 1 юли 1992 г.“

2. Директива 90/425/ЕИО се изменя, както следва:

а) член 7 се заменя със следния текст:

„Член 7

1. Държавите-членки гарантират, че по време на проверки, извършвани на местата, където на териториите, посочени в приложение I към Директива 90/675/ЕИО, могат да бъдат внесени животни или продукти, посочени в член 1 и идващи от трета страна, като например пристанища, летища или гранични инспекционни пунктове с трети страни, се вземат следните мерки:

а) проверка на сертификатите или на документите, съпровождащи животните или продуктите;

б) животните и продуктите от Общността са обект на правилата за контрол в член 5;

в) продуктите, внасяни от трети страни, са обект на правилата, определени в Директива 90/675/ЕИО;

г) животните, внасяни от трети страни, са обект на правилата, определени в Директива 91/496/ЕИО.

2. Въпреки това, считано от 1 януари 1993 г. и чрез дерогация от параграф 1, всички животни и продукти, които се превозват с транспортни средства, осигуряващи редовна и директна връзка между две географски точки в рамките на Общността, са предмет на правилата за контрол, предвидени в член 5.“;

б) член 23 се заменя със следния текст:

„Член 23

Съветът въз основа на доклад на Комисията, съдържащ евентуални предложения, по които Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство, преразглежда:

- разпоредбите на член 10 и на член 5, параграф 2, буква а) преди 1 януари 1993 г.,

- други разпоредби преди 1 януари 1996 г.“;

в) в член 26:

- в алинея първа, точка ii) се заменя със следния текст:

„ii) другите разпоредби на настоящата директива на 1 юли 1992 г.“,

- алинея втора се заличава.

3. Директива 90/675/ЕИО се изменя, както следва:

а) текстът на член 19, параграф 6 се заменя със следния текст:

„6. В срок от десет работни дни Постоянният ветеринарен комитет е сезиран съгласно условията на член 23 с оглед продължаването, изменението или отмяната на мерките, предвидени в параграфи 1, 3 и 5. Може също да се използва процедурата, предвидена в член 23, за приемане на необходимите решения, включително и тези относно движението на стоки в Общността и транзита.“;

б) в член 32 датата „31 декември 1991 г.“ се заменя с „1 юли 1992 г.“.

Член 28

В съответствие с процедурата, предвидена в член 23, Комисията може да приеме за срок от три години необходимите преходни мерки за улесняване на преминаването към нов режим на проверки, предвиден с настоящата директива.

Член 29

Държавите-членки могат да използват финансова помощ, предоставена от Комисията, предвидена в член 38 от Директива 90/424/ЕИО относно прилагането на настояща директива, и по-специално относно създаването на мрежи за обмен на информация между ветеринарните служби и граничните пунктове.

Член 30

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят със:

а) разпоредбите на член 6, параграф 3 и на членове 13, 18 и 21 до 1 декември 1991 г.;

б) останалите разпоредби на настоящата директива до 1 юли 1992 г.

Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условиата и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Подробните правила за прилагането на настоящата директива, и по-специално тези, отнасящи се до член 8, точка Б, се приемат и системата, посочена в член 12, параграф 4, алинея втора, се въвежда в сила на 1 юли 1992 г.

В случай че датата по предходната алинея не може да бъде спазена, преходните мерки, посочени в член 28, се вземат на тази дата.

Член 31

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 15 юли 1991 година.

За Съвета:

Председател

P. BUKMAN

ПРИЛОЖЕНИЕ А

Общи условия за одобрение на граничните инспекционни пунктове

За да получат одобрение от Общността, граничните инспекционни пунктове трябва да разполага със:

- 1) пътека за достъп, отредена специално за транспортирането на живи животни, така че да се избегне ненужното чакане от страна на животните;
- 2) съоръжения (които трябва да бъдат лесни за почистване и дезинфекция) за товарене и разтоварване на различните видове транспортни средства, инспектиране, хранене, даване на вода и лечение за животните с подходящи площ, осветление, проветрение и достъп на въздух в съответствие с броя на животните, подлежащи на проверка;
- 3) достатъчен на брой специално обучен ветеринарен и помощен персонал, който да извършва проверки на придружаващите документи и клинични проверки съгласно членове 4, 5, 8 и 9 от настоящата директива, с оглед броя животни, обработвани на съответния граничен инспекционен пункт;
- 4) достатъчно просторни пространства, включително съблекални, душеве и тоалетни, предоставени на разположение на персонала, зает с ветеринарните проверки;
- 5) помещение и съответни съоръжения за вземане и обработка на пробите и за рутинни проверки, предвидени в нормативната уредба на Общността;
- 6) услугите на специализирана лаборатория, която да може да извършва специални анализи на пробите, взети на пункта;
- 7) услугите на предприятие, разположено в непосредствена близост, което да разполага с помещения и съоръжения, годни да подслонят, нахранят, напоят, положат грижи и при необходимост и да заколят животните;
- 8) съответни места, позволяващи в случаите, когато пунктове се използват като спирки или места за прехвърляне от едно превозно средство в друго на животни в процеса на транспортирането им, животните да бъдат разтоварени, нахранени и напоени, а при необходимост и подслонени както следва, да се положат съответните грижи и при необходимост да бъдат заклани на място по начин, който би позволил да се избегне всякакво ненужно страдание от тяхна страна;
- 9) съответно оборудване, позволяващо бързата обмяна на информация с другите гранични инспекционни пунктове и с компетентните ветеринарни органи, посочени в член 20 от Директива 90/425/ЕИО;
- 10) съоръжения и помещения за почистване и дезинфекция.

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

Общи условия за одобрение на карантинните пунктове

1. Прилагат се изискванията от приложение А, точки 2, 4, 5, 7, 9 и 10.

2. Освен това карантинният пункт трябва:

- да бъде поставен под постоянния контрол и отговорност на официален ветеринарен лекар,
- да бъде разположен на място, отдалечено от местата за отглеждане на животни или от други места, където се намират животни, които могат да бъдат заразени със заразни болести,
- да разполага с ефективна система за контрол, позволяваща животните да бъдат съответно наблюдавани и контролирани.